

गुठी संस्थान

अधिकृत तृतीय श्रेणी, प्रशासन सेवा, कानून समूह, अधिकृत तृतीय श्रेणी, कानून अधिकृत पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन, व्यवस्थापन र गुठी सम्बन्धी ज्ञान	१००	४०	विषयगत	८ प्रश्न × ५ अङ्क = ४० ६ प्रश्न × १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	८ प्रश्न × ५ अङ्क = ४० ६ प्रश्न × १० अङ्क = ६०	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	
(ख) अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति : - २०८२/०३/२५

गुठी संस्थान
अधिकृत तृतीय श्रेणी, प्रशासन सेवा, कानून समूह, अधिकृत तृतीय श्रेणी, कानून अधिकृत पदको खुला तथा
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र :- प्रशासन, व्यवस्थापन र गुठी सम्बन्धी ज्ञान

खण्ड (क)- (५० अङ्क)

विषयगत प्रश्न (४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क = ३० अङ्क)

१. प्रशासन र व्यवस्थापन सम्बन्धी ज्ञान

- १.१ सरकारको अर्थ, कार्यक्षेत्र, शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलनको अवधारणा
- १.२ सार्वजनिक प्रशासनका विविध पक्ष (समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन, अधिकार निक्षेपण (Devolution), सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, अभिलेख व्यवस्थापन, वार्ता गर्ने तरीका तथा सीपबारे सैद्धान्तिक ज्ञान
- १.३ संगठन र यसका सिद्धान्त, स्वरूप तथा प्रमुख पक्षहरू
- १.४ कर्मचारी प्रशासनको परिभाषा, उद्देश्य, कार्य र चुनौती
- १.५ व्यवस्थापनका सिद्धान्तहरू र यसका विविध पक्षहरू (नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रकृया र नियन्त्रण)
- १.६ सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन र सुधार
- १.७ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- १.८ सुशासनका आयामहरू
- १.९ द्वन्द व्यवस्थापन (Conflict Management)
- १.१० संकट व्यवस्थापन (Crisis Management)
- १.११ विकास प्रशासनको परिभाषा, चुनौती तथा सम्भावनाहरू
- १.१२ आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण
- १.१३ विकेन्द्रीकरणको सैद्धान्तिक अवधारणा र नेपालमा यसको प्रयोग
- १.१४ विकासमा महिला सहभागिता र लैङ्गिक अवधारणा
- १.१५ समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व र सकारात्मक विभेद
- १.१६ तथ्याङ्क एवं सूचनाको संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण तथा प्रस्तुतिकरणको सामान्य जानकारी
- १.१७ सार्वजनिक सेवामा नैतिक मूल्य र मान्यताको आवश्यकता, महत्व र प्रयोग
- १.१८ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सार्वजनिक सेवा वडापत्र
- १.१९ अर्थतन्त्रमा सार्वजनिक संस्थानको योगदान

खण्ड (ख)- (५० अङ्क)

विषयगत प्रश्न (४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क = ३० अङ्क)

२. गुठी, गुठी संस्थान र संस्कृति

- २.१ गुठीको परिचय र प्रकार तथा गुठी व्यवस्थाको विकासक्रम
- २.२ गुठी संस्थानको स्थापनाको उद्देश्य, कार्यहरू, संगठनात्मक व्यवस्था, वर्तमान अवस्था र सम्भावनाहरू
- २.३ धार्मिक एवं सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, विकास तथा व्यवस्थापन
- २.४ मठमन्दिर, देवालय, शिवालय, स्तुप, चैत्य, विहार आदिको महत्व
- २.५ प्राचीन मूर्ति, गर(गहना र धार्मिक, सांस्कृतिक सम्पत्ती संरक्षण तथा व्यवस्थापन
- २.६ धार्मिक पर्व, पूजा, जात्रा संरक्षण एवं सम्बर्द्धन र गुठी रकमी व्यवस्थापन

गुठी संस्थान

अधिकृत तृतीय श्रेणी, प्रशासन सेवा, कानून समूह, अधिकृत तृतीय श्रेणी, कानून अधिकृत पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.७ नेपाली समाजको बनोट, नेपालमा धार्मिक सहिष्णुता र धर्म निरपेक्षता तथा नेपालमा प्रचलित धर्म, रहनसहन, संस्कृति, जातजाति, भाषा, साहित्य र कला
- २.८ नेपालका विविध जात जाति वर्ग समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- २.९ नेपालमा रहेका सरकारी र सामुदायिक गुठीहरूको वर्तमान अवस्था तथा नेपाली सभ्यता, मौलिक परम्परा र संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्धनमा गुठी संस्थानले गरेका र गर्नुपर्ने कार्यहरू
- २.१० नेपालमा रहेका गुठी जग्गा प्रशासन, संरक्षण र परिचालन, गुठी संचालनका लागि आय श्रोत र व्ययका क्षेत्र
- २.११ गुठीको सम्पत्ति संरक्षण, गुठी व्यवस्थापन र परिचालनका चुनौती, समस्या र समस्या समाधानका उपायहरू
- २.१२ गुठियार, मोही र मोहियानी हक सम्बन्धी जानकारी
- २.१३ जनसहभागिता परिचालन र गुठी व्यवस्थापन
- २.१४ गुठी संस्थान कोष संचालन व्यवस्थापन

गुठी संस्थान
अधिकृत तृतीय श्रेणी, प्रशासन सेवा, कानून समूह, अधिकृत तृतीय श्रेणी, कानून अधिकृत पदको खुला तथा
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क)- (५० अङ्क)

विषयगत प्रश्न (४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क = ३० अङ्क)

१. कानून र न्यायका सामान्य सिद्धान्त

- १.१ कानूनको अर्थ, महत्व र कानूनका स्रोतहरू
- १.२ कानूनको शासन
- १.३ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त
- १.४ कानून व्याख्याका सिद्धान्त
- १.५ नजीरका सिद्धान्त
- १.६ दण्डका सिद्धान्त
- १.७ कानून तथा न्यायका नविनतम अवधारणा
- १.८ पीडित न्याय प्रणालीको अवधारणा र प्रयोग
- १.९ विलम्बको सिद्धान्त
- १.१० फौजदारी तथा देवानी संहिताका आधारभूत पक्ष
- १.११ सारवान कानून र कार्यविधि कानूनको परिचय र भिन्नता
- १.१२ प्राकृतिक व्यक्ति र कानूनी व्यक्तिको परिचय, समानता र भिन्नता

२. संविधान र संवैधानिक कानून

- २.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम
- २.२ नेपालको संविधान
- २.३ नेपालको संविधानका मुलभूत विशेषता
- २.४ शक्ति पृथकीकरण तथा नियन्त्रण र सन्तुलनका सिद्धान्त
- २.५ राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरूको महत्व र सोको कार्यान्वयन
- २.६ मौलिक हक र कर्तव्य तथा उपचार
- २.७ सन्धि सम्झौता अनुमोदन
- २.८ संविधानवादका सिद्धान्त
- २.९ न्यायिक पुनरावलोकन
- २.१० सार्वजनिक सरोकारको विवाद
- २.११ न्यायिक सक्रियता र आत्मसंयम

३. अदालती कारवाही र कार्यविधि

- ३.१ म्याद, हदम्याद, प्राडन्याय, हकदैया र क्षेत्राधिकार
- ३.२ रिट निवेदन, लिखित जवाफ र प्रतिरक्षा
- ३.३ लिखतको दर्ता र दरपिट
- ३.४ कोर्ट फि, धरौटी, जमाना
- ३.५ वारेस, तारिख, आदेश सम्बन्धी व्यवस्था

गुठी संस्थान

अधिकृत तृतीय श्रेणी, प्रशासन सेवा, कानून समूह, अधिकृत तृतीय श्रेणी, कानून अधिकृत पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.६ दाबी वा फिरादपत्र, प्रतिउत्तर वा प्रतिदाबी, मिलापत्र
- ३.७ बयान, बकपत्र, वारेसनामा र मञ्जुरनामा
- ३.८ बहसनोट, बहसकला र बहस व्यवस्थापन
- ३.९ अन्तरकालिन आदेश र अन्तरिम आदेश
- ३.१० ठेक्का पट्टा, सम्झौता, करारनामा
- ३.११ प्रमाण कानूनका आधारभूत सिद्धान्त
- ३.१२ साक्षी तथा प्रमाण परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.१३ फौजदारी न्याय प्रशासन तथा देवानी न्याय प्रशासनको आधारभूत भिन्नता
- ३.१४ देवानी र फौजदारी कार्यविधि
- ३.१५ विशेष र संक्षिप्त कार्यविधि
- ३.१६ मुद्दाको कारबाही, सुनुवाई, फैसला र फैसला कार्यान्वयन
- ३.१७ सरकारवादी फौजदारी मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजन

खण्ड (ख)- (५० अङ्क)

विषयगत प्रश्न (४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क = ३० अङ्क)

४. गुठी व्यवस्थापन तथा सम्बन्धित कानूनहरू

- ४.१ गुठी संस्थान ऐन, २०३३
- ४.२ गुठी संस्थान (कार्य व्यवस्था) विनियम, २०४९
- ४.३ गुठी संस्थान कर्मचारी सेवा, शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०८१
- ४.४ गुठी संस्थान आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६१
- ४.५ भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ र भूमि सम्बन्धी नियमहरू, २०२१
- ४.६ मालपोत ऐन, २०३४ र मालपोत नियमावली, २०३६
- ४.७ जग्गा नाप जाँच ऐन, २०१९ र जग्गा नापजाँच नियमावली, २०५८
- ४.८ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ४.९ मुलुकी देवानी संहिता, २०७४, मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४
- ४.१० अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८
- ४.११ सम्पत्ति सुद्विकरण (मनी लन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४
- ४.१२ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली २०६५
- ४.१३ संस्थान ऐन, २०२१

५. न्याय क्षेत्र तथा सुशासन सम्बन्धित कानून

- ५.१ न्याय प्रशासन ऐन, २०७३
- ५.२ सर्वोच्च अदालत ऐन, २०४८
- ५.३ मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ (भाग २ अन्तर्गत परिच्छेद ८, ९, १० र २५ तथा भाग ३)

गुठी संस्थान

अधिकृत तृतीय श्रेणी, प्रशासन सेवा, कानून समूह, अधिकृत तृतीय श्रेणी, कानून अधिकृत पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.४ मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ (परिच्छेद ६, ७, ८, ९, ११, १३ र १५)
- ५.५ प्रमाण ऐन, २०३१
- ५.६ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- ५.७ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ५.८ सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ र सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५
- ५.९ श्रम ऐन, २०७४
- ५.१० कानून व्याख्या ऐन, २०१०
- ५.११ प्रशासकीय अदालत ऐन, २०७६
- ५.१२ सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७५
- ५.१३ उच्च अदालत नियमावली, २०७३
- ५.१४ जिल्ला अदालत नियमावली, २०७५
- ५.१५ मुलुकी देवानी कार्यविधि नियमावली, २०७५

६. कानूनी लिखत तथा मस्यौदा

- ६.१ फिरादपत्र/ प्रतिउत्तरपत्र
- ६.२ मिलापत्र
- ६.३ फैसला/ पुनरावेदनपत्र
- ६.४ रिट निवेदन/ लिखित जवाफ
- ६.५ अख्तियारनामा (बारेसनामा)
- ६.६ बहसनोट
- ६.७ अदालतमा दिने विभिन्न प्रकारका निवेदनहरू
- ६.८ ठेक्का पट्टा सम्झौता/ करारनामा
- ६.९ कानूनी राय
- ६.१० विभिन्न मुचुल्काहरू
- ६.११ लेनदेन लगायतका अन्य लिखत
- ६.१२ लिखतहरू मस्यौदा गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुरा